

דגם תשובות – בית, חינוך ומשפחה – שאלון לעולים חדשים, מס' 005374, חורף תש"ף

הערה למעריך: הכתוב בסוגריים מרובעים אינו מחייב את הנבחן.

פרק ראשון

על הנבחן לענות על ארבע מן השאלות 1-5.

1. "טובים השניים מן האחד"

א. לפי רבי עובדיה ספורנו, ההבדל העיקרי בין גברים לנשים הוא פיזיולוגי בלבד.

לפי הנצי"ב, ההבדל העיקרי בא לידי ביטוי גם באישיות שלהם.

(עמ' 20-21)

ב. (1) האיש והאישה שווים בצלם האלוקים שבאדם. [לקבל: האיש והאישה שווים בנוגע לכל הדינים שבתורה].

(2) ההבדלים בין האיש לאישה: הבדלים ביולוגיים (צורת האיברים), הבדלים פסיכולוגיים.

מטרה: להשלים זה את זה ולעשות יחד את בניין האדם, אן: לבנות גילוי שלם של צלם אלוקים של האדם בעולם הזה,

אן: לקיים את הדורות הבאים.

[הערה למעריך: די בהבדל אחד ובמטרה אחת]

(עמ' 21)

2. יצר ויצירה

א. "אילולי יצר הרע לא בנה אדם בית, ולא נשא אישה, ולא הוליד, ולא נשא ונתן" (עמ' 33).

ב. (1) אדם זה עלול לחשוב שאין בכך בעיה כי לא עשה מעשה [שהוא אומר: וכי בעלתי או קרבתי אצלה?].

(2) הסתכלות במראות לא צנועים גורמת לאדם להגיע למעשה עברה. אן: האדם נעשה מתוסכל ולפעמים לא משלים

עם תסכולו ומחפש נתיבים שיוכל לממש בהם את תאוותו.

(עמ' 36-37)

ג. — להתקין תוכנות שחוסמות ומסננות תכנים לא ראויים.

— לא להיכנס למקומות שבהם יהיה קשה מאוד לעמוד בניסיון.

[הערה למעריך: די בדרך אחת]

(עמ' 37)

3. קידושין ונישואין

א. נוהגים להפריד בין שני השלבים האלה כי לכל אחד מהם יש אופי משלו ביצירת המחויבות והקשר בין איש לאישה (עמ' 70, 75).

ב. דעות למעשה הנקרא "חופה":

— החתן מביא את הכלה לחדר המיועד לחתן ולכלה [אן: לביתו] [לשם נישואין].

— החתן מכסה את הכלה בהינומה.

— פריסת סודר על ראש החתן והכלה בשעת הברכה.

[הערה למעריך: די בשתי דעות]

(עמ' 77)

ג. מנהגים לזכר ירושלים שנוהגים לעשות במעמד החופה: פני החתן והכלה מופנים כלפי ירושלים, שבירת כוס, אמירת

הפסוק "אם אשכחך ירושלים..." , נתינת אפר על ראש החתן במקום שבו מניחים תפילין (עמ' 78).

[הערה למעריך: די בשני מנהגים]

4. מחויבויות שבין איש לאשתו

- א. חובות האיש כלפי אשתו: לספק לה אוכל, לדאוג לה לבגדים ולבית, לחיות איתה חיי אישות (עמ' 87).
- ב. חכמים חייבו את האישה בחובות מסוימות כדי ליצור שותפות ואיזון במבנה הבית ובתפעולו, ובכך למנוע מצב שבו יחוש האיש כי רק הוא נושא בנטל החובות בבית ויבואו בני הזוג לידי איבה (עמ' 88).
- ג. אישה עובדת אינה חייבת בכל מלאכות הבית שהוטלו על נשים בעבר. א: אישה עובדת זכאית לצפות מבעלה שיהיה שותף במלאכות הבית ובגידול הילדים (עמ' 89).

5. בניית הבית

- א. השאלה – האם אדם צריך לשמח את אשתו רק בשנה הראשונה, ומה יהיה לאחר השנה הראשונה? התשובה – לאחר שיקיים הבעל את מצוות "ושמח את אשתו" בשנה הראשונה, הוא יבין את חשיבות השמחה לשלום הבית, והוא ישמח את אשתו מרצונו העצמי אף בלא ציווי אלוקי. (עמ' 104)

- ב. (1) דרכי התנהגות שיכולות להיות סימן שבן הזוג עלול לנהוג באלימות:

- קנאה מוגזמת
- ניסיון לשלוט בבן הזוג ולקבוע לו מה לעשות ומה ללבוש
- דרישה מבן הזוג שיבקש אישור על כל פעולה
- ניסיון לבודד את בן הזוג מחברים, ממשפחה ומקרובים
- זלזול, עלבון ופגיעה בבן הזוג
- האשמת בן הזוג
- חשד בבן הזוג ומעקב אחריו
- התנהגות אובססיבית כלפי בן הזוג
- מתרגז במהירות
- איומים

[הערה למעריך: די בשתי דרכי התנהגות]

- (2) בני זוג נישאים מתוך אהבה וקרבה גדולה כדי להקים משפחה. אלימות ביניהם מרחיקה, פוגעת ומפרקת את המשפחה. א: הקשר הטוב והנעים שבין בני זוג הוא מיסודות הבית היהודי. (עמ' 110-112)

פרק שני

על הנבחן לענות על ארבע מן השאלות 6-10.

6. מצוות עונה

- א.** (1) מצוות עונה היא הקשר הפיזי בין איש לאשתו שהוא מצווה. א: חיי אישות.
 (2) במצוות עונה בא לידי ביטוי הקשר המלא והחי בין איש לאשתו, א: מצוות עונה יוצרת ומאפשרת חיבור עמוק בין איש לאשתו.
 (עמ' 118)
- ב.** דברים שאדם צריך להקפיד עליהם בזמן קיום חיי אישות:
 — לא יקל ראשו ביותר.
 — לא ינבל את פיו בדברי הבאי [ואפילו בינו לבिנה].
 — לא יהיו שיכורים.
 — לא יהיו עצלנים.
 — לא יהיו עצבניים.
 — חיי האישות יהיו ברצון שניהם ובשמחתם.
 [הערה למעריך: די בשני דברים]
 (עמ' 121)

7. טומאה וטהרה

- א.** ימים אלה מכונים ימים רבים מכיוון שבימים אלה האישה אסורה על בעלה ומרוחקת ממנו, ואלה ימים של צער (עמ' 129).
ב. (1) בני הזוג עלולים להקל במקום של איסור; א: בני הזוג עלולים לאסור על עצמם דברים מיותרים [שיצמצמו את ימי הטהרה ויפגעו בזוגיות שלהם].
 (2) בעלי תפקידים שאפשר להתייעץ איתם בענייני אישות ומשפחה: יועצת הלכה, בלנית, מדריכת כלות.
 [הערה למעריך: די בשני בעלי תפקידים]
 (עמ' 140)

8. כיסוי ראש

- א.** החיוב מן התורה הוא לכסות את הראש בקלתה (מין כובע קטן) שאינו מכסה את כל השיער. החיוב מדברי חכמים הוא לכסות את כל שיער הראש (עמ' 143-144).
ב. אישה בביתה עם בני משפחתה — אינה צריכה לכסות את ראשה, אולם אם נמצאים אנשים זרים — צריכה לכסות את ראשה (עמ' 146).

9. גירושין

- א.** אהרן היה אומר לבעל שהוא ערב להתנהגות נאותה של האישה, ובמקביל אומר לאישה שהוא ערב להתנהגות נאותה של הבעל (עמ' 153).
ב. (1) רבנו גרשום תיקן שאין לגרש אישה בעל כורחה אלא רק מרצונה.
 (2) רבנו גרשום תיקן תקנה זו כי ראה שהדור פרוץ ושמזלזלים בבנות ישראל בזריקת גט.
 (עמ' 155)

10. שאלות קצרות

- א.** ההנחיה לאדם היא שדווקא אם יהיה עז כנמר יוכל להפוך את התאוות הרבות לכלים שימשו להוצאת מעשים טובים מהכוח אל הפועל (עמ' 34-35).
- ב.** שלב השידוכין הוא שלב מקדים לקידושין ולנישואין; ביטוי להסכמה ההדדית להינשא (עמ' 68).
- ג.** "הפסק טהרה" – בדיקה שמטרתה לוודא שהדימום פסק (עמ' 133).

פרק שלישי

על הנבחן לענות על ארבע מן השאלות 11-15.

11. גירושין

- א.** אהרן היה אומר לבעל שהוא ערב להתנהגות נאותה של האישה, ובמקביל אומר לאישה שהוא ערב להתנהגות נאותה של הבעל (עמ' 153).
- ב.** (1) רבנו גרשום תיקן שאין לגרש אישה בעל כורחה אלא רק מרצונה.
(2) רבנו גרשום תיקן תקנה זו כי ראה שהדור פרוץ ושמזלזלים בבנות ישראל בזריקת גט.
(עמ' 155)

12. התנהלותה של משפחה

- א.** בן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות כי יש תנאים הלכתיים שקשה מאוד לממשם (עמ' 185).
- ב.** נימוקים לקביעה שנשים חייבות ללמוד תורה:
— אורחות החיים המוכרים לנו היום מאפשרים להשקיע זמן רב יותר בלימוד תורה מבעבר.
— "אם לא תדענה הלכות נידה וטבילה, והלכות שבת והלכות ברכות, והלכות איסור והיתר, ובשר וחלב, וכיוצא בזה, איך יוכלו לקיימן ולהישמר בהן" (הרב יצחק יוסף).
— "לא ייתכן מצב מעוות שבו נשים רוכשות השכלה כללית ואינן מרחיבות בו בזמן את ידיעותיהן התורניות... אישה זקוקה ללימוד תורה... כערך עצמי, כמזון רוחני לנפש" (הרב יעקב אריאל).
[הערה למעריך: די בשני נימוקים]
(עמ' 187-188)

13. קרבה בין האיש לאישה

- א.** (1) מצוות עונה היא הקשר הפיזי בין איש לאשתו שהוא מצווה. א: חיי אישות.
(2) במצוות עונה בא לידי ביטוי הקשר המלא והחי בין איש לאשתו, א: מצוות עונה יוצרת ומאפשרת חיבור עמוק בין איש לאשתו.
(עמ' 198)
- ב.** דברים שאדם צריך להקפיד עליהם בזמן קיום חיי אישות:
— לא יקל ראשו ביותר.
— לא ינבל את פיו בדברי הבאי [ואפילו בינו לבניה].
— לא יהיו שיכורים.
— לא יהיו עצלנים.
— לא יהיו עצבניים.
— חיי האישות יהיו ברצון שניהם ובשמחתם.
[הערה למעריך: די בשני דברים]
(עמ' 201)

14. סוגה בשושנים – קרבה וריחוק בחיי הזוגיות

- א. ימים אלה מכונים ימים רבים מכיוון שבימים אלה האישה אסורה על בעלה ומרוחקת ממנו, ואלה ימים של צער (עמ' 209).
- ב. (1) בני הזוג עלולים להקל במקום של איסור; א: בני הזוג עלולים לאסור על עצמם דברים מיותרים [שיצמצמו את ימי הטהרה ויפגעו בזוגיות שלהם].
- (2) בעלי תפקידים שאפשר להתייעץ איתם בענייני אישות ומשפחה: יועצת הלכה, בלנית, מדריכת כלות.
[הערה למעריך: די בשני בעלי תפקידים]
(עמ' 216)

15. שאלות קצרות

- א. ההנחיה לאדם היא שדווקא אם יהיה עז כנמר יוכל להפוך את התאוות הרבות לכלים שימשו להוצאת מעשים טובים מהכוח אל הפועל (עמ' 34-35).
- ב. שלב השידוכין הוא שלב מקדים לקידושין ולנישואין; ביטוי להסכמה ההדדית להינשא (עמ' 68).
- ג. "הפסק טהרה" – בדיקה שמטרתה לוודא שהדימום פסק (עמ' 212).